

[Hans Hødtøft.]

hedsrådsvalgene skulle være 21 år, og bebudede, at vi ønskede at stille forslag om samme valgretsaldere til de kommunale valg. Der ville utvivlsomt i rigsdagen være et flertal herfor. Enhver kunne sige sig selv, at 21 års valgret på kommunalt område inden længe ville få den høje valgretsaldere til rigsdagens to ting til at synke sammen som et korthus. Det hjalp, man blev dog noget mere villig til forhandling. Der blev indgået en aftale mellem venstre, konservative, radikale, retsforbundet og os om, at arbejdet i forfatningskommissionen skulle fremmes, således at et forfatningsforslag kunne forelægges i rigsdagssamlingen 1949—50. Der blev truffet aftale vedrørende valgretsalderen, og således, at partierne — hvis ikke der opnåedes enighed i grundlovssagen — skulle stå frit.

Det lykkedes ikke at nå til enighed indenfor den givne frist, og det kan betragtes som typisk for situationen, at den nuværende højtærede statsminister, Erik Eriksen, i sin første programtale overhovedet ikke med eet ord nævnte grundlovssagen. Vi måtte derfor påny tage et initiativ og stille forslag om 21 års valgret til de kommunale valg. Det friskede op. Jeg ønsker ikke at stille fortidens divergenser i bengalsk belysning; men det er på den anden side nødvendigt at gøre opmærksom på, hvem der har været den aktive part, og hvem der har været nøleren.

Socialdemokratiet har i godt samarbejde med andre, særlig med det radikale venstres repræsentanter, både i forarbejdet og ved færdiggørelsen været blandt de aktive.

Vi kunne godt have ønsket, at befolkningen havde haft lidt mere tid til at gøre sig fortrolig med de foreslåede ændringer; men nu er handlingens time inde; og det må være muligt gennem forhandlingerne her, gennem møder, presse og radio at forklare, at det drejer sig om en udvidelse af folkets myndighedsområde i en form, som det danske folk kan være tjent med.

Socialdemokratiet opnår sit store ønske: en konsekvent gennemførelse af det politiske demokrati. Vort parti har i de ca. 80 år, det har bestået, og lige siden den første dag, det begyndte sin virksomhed, ønsket en forfatning, der byggede på den lige og almindelige valgret for mænd og kvinder: eet ting, een vælgerhær, een valg-dag. Der ligger en så enkel og klar demo-

kratisk tanke bag dette ønske, at man skulle tro, det forlængst var opfyldt. Man skulle ikke tro, at det var muligt i et folk som vort i så lang tid at opretholde en forfatning, der forudsætter, at særlige interesser skal varetages gennem særlige valgmetoder. Og dog var det nødvendigt så sent som i 1939 at manøvrere med et forfatningsudkast, der af hensyn til traditionen indeholdt et forslag om en formelt delt rigsdag.

Det må ikke glemmes af de vælgere, der nu har afgørelsen i deres hånd, at det endelig efter 7 års kommissionsarbejde er lykkedes at samle partierne i enighed om det eneste naturlige: en fælles forsamling til afgørelse af vore fælles anliggender. Det må ikke glemmes, at det faktisk har kostet generationers kamp at nå så vidt.

Landstingets tid er forbi. Dets betydning er ganske langsomt svundet ind. I samme grad som befolkningen er vokset i politisk modenhed, er landstingets magtstilling smuldret og er nu kun en skygge af det, som dets fædre havde tænkt. Den 35 års valgret tager sig museumsagtig ud for vor tids mennesker, og den indirekte valgmetode, med anvendelse af valgmand, som der „handles om“ og „strækkes med“, er i dag en udfordring til den sunde fornuft. De politikere, der har sæde i landstinget, har samarbejdet med deres gruppefæller i dette høje ting. I den fælles partigruppe har spørgsmålene gennem åben meningsudveksling fundet den løsning, der blev fastholdt i begge ting. I flere år har vi praktisk taget kun haft eet ting, og det, der sker i den nye grundlov, er den lovfæstede konsekvens af en allerede stedfunden udvikling.

I det grundlovsforslag, der har alle demokratiske partier bag sig, indføres en række ændringer, der hver for sig kan få langtrækkende betydning, og jeg skal søge ganske kort at gøre rede for vor stilling til de væsentligste ændringer.

I grundlovsforslagets § 2 indføres den meget væsentlige ændring, at kongemagten kan nedarves til såvel kvinder som mænd. I udkastet til tronfølge lov afgrænses arveretten til Kong Christian den Tiendes og Dronning Alexandrines efterslægt, og iøvrigt bestemmes det, at tronen ved en konges død kan overgå til søn eller datter, dog „således at søn går forud for datter“.

Det er med stor betænkelighed, socialde-